

U 66/2022 vp

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta neuvoston asetukseksi tariffi- ja tilastonimikkeistä ja yhteisestä tullitariffista annetun asetuksen (ETY) N:o 2658/87 liitteen I muuttamisesta (typpilannoitteiden raaka-aineiden tullien väliaikainen poistaminen)

Perustuslain 96 §:n 2 momentin perusteella lähetetään eduskunnalle Euroopan komission tekemä ehdotus neuvoston asetukseksi neuvoston tariffi- ja tilastonimikkeistä ja yhteisestä tullitariffista annetun asetuksen (ETY) N:o 2658/87 liitteen I muuttamisesta sekä ehdotuksesta laadittu muistio.

Helsingissä 1.9.2022

Valtiovarainministeri Annika Saarikko

Erityisasiantuntija Upi Talsi

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

MUISTIO
1.9.2022

EU/2022/0880

**EHDOTUS NEUVOSTON ASETUKSEKSI TARIIFI- JA TILASTONIMIKKEISTÖSTÄ
JA YHTEISESTÄ TULLITARIFFISTA ANNETUN ASETUKSEN (ETY) N:O 2658/87
LIITTEEN I MUUTTAMISESTA**

1 Ehdotuksen tausta ja tavoitteet

Euroopan komissio antoi 19.7.2022 ehdotuksen neuvoston asetukseksi tariffi- ja tilastonimikkeistöstä ja yhteisestä tullitariffista annetun asetuksen (ETY) N:o 2658/87 liitteen I muuttamisesta (COM(2022) 359 final).

Ehdotus lähetetään perustuslain 96 §:n 2 momentin mukaisesti eduskunnalle kannanmuodostusta varten, koska kysymyksessä on Euroopan unionin toimivaltaan kuuluva asia, josta verosiana muutoin säädettäisiin lailla perustuslain 81 §:n nojalla.

Asetusehdotuksen tarkoituksena on poistaa (jäljempänä suspendoida) väliaikaisesti asetuksen (EU) N:o 952/2013 56 artiklan 2 kohdan c alakohdassa tarkoitetut yhteisen tullitariffin tullit niiden tavaroiden osalta, joita käytetään typpilannoitteiden tuottamiseen ja jotka luokitellaan tällä hetkellä yhdistetyn nimikkeistön (CN) alanimikkeisiin 2814 10 ja 3102 10 (ammoniikki ja urea).

Nykytilanteessa tuottajien kustannukset kasvavat ja vaikuttavat elintarvikkeiden hintoihin, mikä herättää huolen kuluttajien ostovoimasta ja EU:n maataloustuottajien tuloista. Tarkoituksena on keventää EU:n lannoitetuottajille aiheutuvia kustannuksia ja siten vähentää EU:n viljelijöille aiheutuvia kustannuksia ja edistää EU:ssa tuotettujen elintarvikkeiden asianmukaista tarjontaa.

Tavoitteena on, että asetus tulee voimaan mahdollisimman pian.

2 Ehdotuksen pääasiallinen sisältö

Typpilannoitteiden tuotantopanosten (raaka-aineiden) markkinat Euroopan unionissa ovat hyvin riippuvaisia tuonnista kolmansista maista. EU toi vuonna 2021 typpilannoitteiden tuottamiseksi 2,9 miljoonaa tonnia ammoniakkia ja 4,7 miljoonaa tonnia ureaa. Näiden tuotteiden hinnat nousivat huomattavasti vuonna 2021, ja ne ovat nousseet edelleen Venäjän hyökättyä Ukrainaan.

Tähän ehdotukseen sisältyvillä kaupan vapauttamistoimenpiteillä pyritäisiin varmistamaan, että unionin yhteisen tullitariffin väliaikainen suspendoiminen toteutetaan Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 21 artiklassa vahvistettujen unionin ulkoisen toiminnan periaatteiden ja tavoitteiden mukaisesti ja että unionin ulkoisen toiminnan eri alat sekä sen ulkoinen toiminta ja muut unionin politiikat ovat johdonmukaisia keskenään. Sen vuoksi olisi aiheellista jättää Venäjältä ja Valko-Venäjältä peräisin olevat tuotteet tullialennuksen ulkopuolelle niiden rajoittavien toimenpiteiden mukaisesti, joita unioni on toteuttanut näitä maita vastaan Venäjän Ukrainaa vastaan kohdistaman hyökkäyksen seurauksena.

3 Ehdotuksen oikeusperusta ja suhde suhteellisuus- ja toissijaisuusperiaatteisiin

Tämän asetusehdotuksen oikeusperusta on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT-sopimuksen) 31 artikla. SEUT-sopimuksen 31 artiklan nojalla neuvosto vahvistaa määränemmistöllä komission ehdotuksesta yhteisen tullitariffin tullit. Sen vuoksi neuvoston asetus olisi tässä tapauksessa asianmukainen toimintatapa.

Ehdotuksen katsotaan olevan suhteellisuusperiaatteen mukainen, koska siinä tasapainotetaan talouden toimijoiden (typpilannoitteiden tuottajien ja kuluttajien) kaupalliset edut. Ehdotuksessa esitetään yhteisen tullitariffin tullien suspendoimista ainoastaan niiden lannoitteiden tuotantopanosten tullinimikkeiden osalta, joiden osalta EU:n riippuvuus tuonnista on suurin ja joissa hinnat ovat nousseet eniten. Lisäksi suspendoimista sovelletaan vain väliaikaisesti. Suspendoiminen ei rajoita kenenkään perusoikeuksia; sillä päinvastoin poistetaan väliaikaisesti velvollisuus maksaa tulleja.

Ehdotus kuuluu unionin yksinomaiseen toimivaltaan. Sen vuoksi toissijaisuusperiaatetta ei sovelleta.

4 Ehdotuksen vaikutukset

Kun otetaan huomioon typpilannoitteiden tuotannon tuotantopanosten hintojen merkittävä ja äkillinen nousu, jota pahentaa kriisitilanne, jonka Venäjän hyökkäys Ukrainaan aiheutti lannoitemarkkinoilla, on tärkeää, että asetus tulisi voimaan mahdollisimman pian. Näin voitaisiin edistää lannoitteiden tuotannossa tarvittavien tuotantopanosten tarjonnan monipuolistamista ja tuotantokustannusten alenemista jo ennen tulevaa istutus- ja kylvökautta syksyllä 2022. Asian kiireellisyys vuoksi nyt käsillä olevasta toimenpiteestä ei tehty vaikutustenarviointia. On kuitenkin odotettavissa, että ehdotettu toimenpide muuttaa typpilannoitteiden tuotantopanoksia EU:hun toimittavien profiilia ja auttaa monipuolistamaan toimituksia pois Venäjältä.

Ehdotusluonnokseen liitetyn rahoitus selvityksen mukaan ehdotuksella ei ole rahoitusvaikutuksia menoihin, mutta sillä on rahoitusvaikutus tuloihin. Suspensioiden vuoksi tulleja jäisi kantamatta noin 15 miljoonaa euroa vuodessa, kun toimenpidettä sovelletaan kokonaisen vuoden ajan. Toimenpiteen kesto olisi hieman yli kaksi vuotta, ja se päättyisi vuoden 2024 lopussa. Kielteinen vaikutus talousarvion perinteisiin omiin varoihin olisi 11,25 miljoonaa euroa vuodessa, eli 75 prosenttia kokonaismäärästä. Jäsenvaltiot saavat pitää 25 prosenttia tulleista kantopalkkiona. Suomen osalta taloudelliset vaikutukset määrittäisivät sen mukaan, kuinka paljon kyseistä tavaraa tuodaan maahan.

5 Ahvenanmaan toimivalta

Asia ei kuulu Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan.

6 Ehdotuksen käsittely Euroopan unionin toimielimissä ja muiden jäsenvaltioiden kannat

Komission ehdotus on julkaistu 19.7.2022. Asian käsittely Euroopan unionin neuvostossa alkoi 8.8.2022 ehdotusluonnoksen pohjalta kirjallisessa menettelyssä. Neuvoston tulliliittotyöryhmän kokouksessa asiaa ei ole vielä esitelty, koska työryhmä ei kokoonnu elokuussa. Muiden jäsenvaltioiden kantoja ei ole tiedossa.

Ehdotusluonnokseen liitetyn rahoitus selvityksen perusteella voidaan päätellä, että komission toiveena on ollut saada asetus voimaan syyskuun alussa. Aivan tähän tavoitteeseen ei päästä. Asiaa käsitellään kuitenkin kiireellisenä, ja tämän hetken tavoitteena on saada neuvoston hy-

väksyntä syyskuun loppupuolella 20., 26. tai 29. syyskuuta. Ehdotuksen perustelujen vaikutusarviointia koskevassa kohdassa todetaan olevan tärkeää, että asetus tulee voimaan mahdollisimman pian.

7 Ehdotuksen kansallinen käsittely

Asia on valmisteltu valtiovarainministeriössä ja koordinoitu EU5 jaoston (tullitekniset kysymykset) kirjallisessa menettelyssä, joka päättyi 19.8.2022.

8 Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto katsoo, että ehdotus on hyväksyttävissä.